

BİR KUZUDA SAPTANAN SUBKLİNİK KÜÇÜK RUMİNANT VEBASI (PESTE DES PETİTS RUMİNANTS, PPR) OLGUSU

Yusuf GÜL Ömer KIZIL Mustafa İSSİ

Fırat Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, İç Hastalıkları Anabilim Dalı, Elazığ – TÜRKİYE

Geliş Tarihi: 15.07.2005 Kabul Tarihi: 15.02.2006

ÖZET

Olgu Mardin İli Derik İlçesi Çiçekli Köyü'nden Fırat Üniversitesi Veteriner Fakültesi İç Hastalıkları Kliniği'ne muayene ve tedavi için getirilen 20 günlük, erkek Akkaraman bir kuzudur.

Olgunun yapılan klinik muayenesinde vücut sıcaklığı 38,3 °C, solunum sayısı 36/dk ve kalp frekansı 116/dk bulunmuştur. Hayvanın zayıf, durgun ve takatsiz olduğu, hareket etmek istemediği, sırtı kambur ve karnı çekik tuttuğu gözlenmiştir. Ayrıca diş etlerinde, dilde, yanaklarda nekrotik lezyonlar ve proliferasyonlar olduğu görülmüş, deride tüm vücuda yaygın bir şekilde (kılız olan bölgelerde daha belirgin) papül benzeri lezyonlar saptanmıştır.

Klinik muayeneler sonucu PPR'in subklinik formu olacağı düşünüldükten kestirilen hastadan alınan marazi maddeler (lenf yumrusu, dalak, karaciğer ve antikoagulanlı kan) Elazığ Veteriner Kontrol ve Araştırma Enstitüsü aracılığı ile Etlik Veteriner Kontrol ve Araştırma Enstitüsü'ne gönderilmiş ve laboratuvarında PPR antijeni yönünden yapılan Immunocapture enzyme-linked immunosorbent assay (ELISA) ile PPR tanısı konulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Kuzu, PPR, Subklinik.

ABSTRACT

A Subclinic Peste Des Petits Ruminants Case in a Lamb

The case was diagnosed in a 20 days old, male Akkaraman lamb brought to Veterinary Internal Medicine Clinic of Fırat University from Çiçekli Village, Derik, Mardin.

In clinical examination body temperature, respiration frequency and heart rate were 38.3°C, 36/min and 116/min respectively. It was observed that the animal was emaciated, unreluctant to move, stagnant, exhausted and had a contracted abdomen and deflected back. Necrotic lesions and proliferations were observed in gingiva, tongue, cheeks and papul like lesions throughout the skin.

Samples (lymph nodes, spleen, liver and blood with anticoagulant) taken from the sacrificed animal were sent to Etlik Veterinary Control and Research Institute through Elazığ Veterinary Control and Research Institute. The samples was diagnosed as PPR by immunocapture-ELISA for antigen.

Key Words: Lamb, PPR, Subclinic.

GİRİŞ

Küçük Ruminant Vebası (Peste Des Petits Ruminants, PPR), koyun ve keçilerin yüksek ateş, göz yaşı ve burun akıntısı, ağız lezyonları, ishal ve öksürük semptomları ile karakterize viral bir hastalıdır (1).

Dünya'da ilk kez 1942 yılında Afrika'nın Ivory sahillerindeki koyun ve keçilerde rapor edilen hastalığın daha sonra çok sayıda Afrika ülkesi, Arap Yarımadası, Orta Doğu ülkeleri ve Hindistan'da görüldüğü bildirilmiştir (1, 2). Ülkemizde ise hastalığın varlığı Alçığır ve ark. (3) tarafından, 1993 yılında kuzularda patomorfolojik ve immunohistolojik olarak ortaya konmuştur. Gül ve ark. (4) 1999 yılında Elazığ bölgesinde kuzu ve oğlaklarda hastalığın varlığını bildirmişlerdir.

Bu gözlem, bir kuzuda saptanan subklinik PPR olgusunu bildirmek amacıyla yayınlanmıştır.

OLGU SUNUMU

Olgu, Mardin İli Derik İlçesi Çiçekli Köyü'nden 29.12.1999 yılında Fırat Üniversitesi Veteriner Fakültesi İç Hastalıkları Kliniği'ne muayene ve tedavi için getirilen (protokol no: 654) 20 günlük, erkek Akkaraman bir kuzudur.

Klinik muayeneler sonucu PPR'in subklinik formu olacağı düşünüldükten kestirilen hastadan alınan marazi maddeler (lenf yumrusu, dalak, karaciğer ve antikoagulanlı kan) Elazığ Veteriner Kontrol ve Araştırma Enstitüsü aracılığı ile Etlik

Veteriner Kontrol ve Araştırma Enstitüsü'ne gönderilmiştir.

Anamnezden hastalığın görüldüğü koyunlara daha önce Derik İlçe Tarım Müdürlüğü tarafından çiçek aşısı yapıldığı, daha sonra doğan kuzularda hastalığın geliştiği, ayrıca hastalara antibiyotikler yanında başka ilaçların uygulandığı öğrenilmiştir.

Hastanın yapılan klinik muayenesinde vücut sıcaklığının 38.3 °C, solunum sayısı 36/dk ve kalp frekansının 116/dk olduğu saptanmıştır. Hayvanın zayıf, durgun ve takatsiz olduğu, hareket etmek istemediği, sırtı kambur ve karnı çekik tuttuğu gözlenmiştir (Şekil 1). Ayrıca diş etlerinde, dilde, yanaklarda nekrotik lezyonlar ve proliferasyonlar olduğu (Şekil 2) görülmüş, derinin bütün bölgelerinde yaygın olarak (kılısız olan bölgelerde daha belirgin) papül benzeri lezyonlar (Şekil 3) saptanmıştır.

Hastalık Elazığ İl Tarım Müdürlüğü kanalıyla Hayvan Sağlığı ve Zabıtası Kanunu (HSZK) gereğince Mardin İl Tarım Müdürlüğü'ne ihbar edilmiştir.

PPR antijeni yönünden yapılan immunocapture enzyme-linked immunosorbent assay (ELISA) ile PPR antijeni pozitif bulunmuştur.

Şekil 1. PPR'lı kuzuda genel görünüm.

Şekil 2. PPR'lı kuzuda diş etleri, dil ve yanaklardaki nekrotik lezyonlar.

Şekil 3. PPR'lı kuzuda deride yaygın papül benzeri lezyonlar.

TARTIŞMA

PPR'ın koyun ve keçilerde klinik olarak perakut (2), akut (1, 2, 4) ve subklinik (2) olmak üzere 3 formunun olduğu bildirilmiştir.

Epidemiyolojik olarak bölgeler arasında önemli farklılıklar olduğu, epizootik formda olduğu bölgelerde %80-90 morbidite ve %50-80 arasında ölümler nedeniyle önem arzettiği halde, endemik olarak görüldüğü bölgelerde nadiren ölümler görüldüğü gibi, genelde subklinik (gizli) enfeksiyonlar şeklinde seyrettiği ifade edilmiştir. Ayrıca keçilerin hastalığa daha duyarlı olduğu, ırk yaş ve mevsimlerin bu duyarlılığı etkilediği, genellikle 3-18 aylık küçük ruminantların erişkinlerden ve süt emen genç hayvanlardan daha şiddetli olarak etkilendiği (2), subklinik formun direnci daha yüksek koyunlarda görüldüğü (5) bildirilmiştir. Olgunun kuzu ve süt emme yaşında olması, ayrıca mevsim itibarıyla kış olması bu görüşü destekler niteliktedir.

Subklinik formların yerli ırkların doğal direnci nedeniyle bazı bölgelerde yaygın olarak

görüldüğü, böyle olaylarda hastalığın değişken semptomlarla 10-15 gün süreyle devam ettiği ve son dönemlerinde (geç aşamada) kontagiyöz karakterde, ektimadakine benzer papül veya püstüller görülebileceği vurgulanmıştır (2).

Hastada görülen deri lezyonları literatür bildiriyle (2) benzerlik göstermektedir. Subklinik formda klinik bulgular ile hastalığın teşhisinin güç olduğu, hastalıkta görülen deri lezyonlarının ektima ve çiçekle karıştırılabileceği bildirilmiştir (2). Hastada görülen deri lezyonlarının (papüller) çiçekle, ağız lezyonlarının ektima ile karıştırılma ihtimali söz konusudur.

Sonuç olarak; hastalığın yayılımını önlemek, oluşabilecek kayıpları asgariye indirmek ve hastalığın erken tanısını koyabilmek için kuzularda ağızda ektima benzeri lezyonlar ve deride çiçek benzeri papüller ile karakterize olgularda PPR'ın dikkate alınmasının gerektiği kanısına varılmıştır.

KAYNAKLAR

1. Taylor W P. The Distribution and Epidemiology of Peste Des Petits Ruminants. *Prev Vet Med*, 1984; 2: 157-166.
2. Lefevre PC, Diallo A. Peste Des Petits Ruminants. *Rev. Sci. Tech. Off. Int. Epiz.* 1990; 9, (4): 951-965.
3. Alçıgır G, Atalay VS ve Toplu N. Türkiye'de Kuzularda Peste Des Petits Ruminants Virus Enfeksiyonunun Patomorfolojik ve İmmunohistolojik İlk Tanımı. *Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dergisi* 1996; 43: 181-189.
4. Gül Y, Dabak M, İssi M ve ark. Elazığ'da 1999 Yılında Koyun ve Keçilerde Gözlenen Peste Des petits Ruminants (PPR) Olguları. *Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi* 2001; 15 (1): 31-38.
5. Ramadevi V, Sreelatha Ch. "Peste Des Petits Ruminants (PPR) in Sheep and Goats". www.intaspharma.com/neovet/journal/page_3637.html 1999.